

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ**

Кафедра фізичного виховання

ЗАТВЕРДЖУЮ
декан факультету суспільних наук
Юрій ОСТАПЕЦЬ
«16» жовтня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДИКА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ РАННЬОГО ТА
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань:	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність:	012 Дошкільна освіта
Освітня програма:	дошкільна освіта
Статус дисципліни:	обов'язкова
Мова навчання:	українська

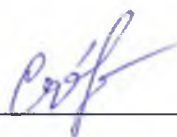
Ужгород, 2024

Робоча програма з дисципліни «**Методика фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку**» для здобувачів вищої освіти галузі знань: **01 - Освіта/педагогіка**, спеціальності: **012 Дошкільна освіта, освітньої програми «Дошкільна освіта»**.

Розробники: Білогур В.Є., професор, доктор філософських наук, професор кафедри фізичного виховання

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичного виховання

протокол № 13 від «27» червня 2024 року

Завідувач кафедри фізичного виховання /Наталія СЕМАЛЬ/

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання.

протокол № 8 від «27» червня 2024 року

Голова науково-методичної комісії /Олена ПОПАДИЧ/

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	4	5
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	7	9
	Лекції:	
	20	8
	Практичні (семінарські):	
	24	4
Форма підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
	Самостійна робота:	
	46	78

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «**Методика фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку**» є: ознайомлення студентів з цілями, метою та завданнями Державного стандарту дошкільної освіти щодо фізкультурної освітньої галузі, формування в них знань, вмінь і навичок, що сприятимуть досягненню очікуваних результатів навчання, визначених означеними галузями.

Завдання курсу:

- забезпечення широкої теоретичної і практичної підготовки студентів до майбутньої професійної діяльності згідно стандартів дошкільної освіти у фізкультурній освітній галузі;
- сприяння вихованню у студентів педагогічного мислення і формуванню системи спеціальних знань і умінь, що дозволяють майбутньому спеціалісту використовувати фізичне виховання для оздоровлення дошкільнят; узагальнення досвіду передової педагогічної практики, самостійне розроблення нових педагогічних технологій;
- формування у майбутнього вчителя фізичної культури чіткі уявлення про мету і завдання фізичного виховання дошкільнят, виховання почуття професійного обов'язку і розуміння соціального значення майбутньої роботи;
- ознайомлення студентів з передовим міжнародним досвідом роботи у фізкультурно-освітній галузі з дітьми дошкільного віку.

Методика фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку вивчає теоретико-методичні основи фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку, засади медико-педагогічного контролю за ефективністю процесу навчання, розглядає особливості організації всіх форм фізичного виховання за стандартами вищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» для першого (бакалаврського) рівня.

Відповідно до стандарту вищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» для першого (бакалаврського) рівня (Наказ МОН №1456 від 21.11.2019), з урахуванням методичних рекомендацій, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти.

Загальні компетентності:

- здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (К31);
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство; використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (К32);
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (К38);
- здійснення безпечної діяльності (К39).

Спеціальні (фахові) компетентності:

- здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності (КС12);

- здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості (КС14);
- здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками (КС18);
- здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами (КС19);
- здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини (КС20).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Методика фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку» є опанування таких освітніх компонентів (ОК) освітньої програми (ОП):

- ОК 7 Основи медичних знань та охорони здоров'я
- ОК 9 Вступ до спеціальності
- ОК 19 Дитяча психологія
- ОК 20 Вікова фізіологія і валеологія
- ОК 22 Сучасні заклади дошкільної освіти в Україні і за рубежом.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Дошкільна освіта», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку	ПРН 1
Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять і категорій	ПРН 2
Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами, дітей – представників етнічних меншин.	ПРН 3
Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.	ПРН 4
Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.	ПРН 5

Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами	ПРН 6
Бути знайомим з програмою раннього втручання, розуміти можливості опори на нього в подальшій роботі з дітьми з особливими освітніми потребами	ПРН 10
Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.	ПРН 12
Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.	ПРН 15
Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.	ПРН 16
Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.	ПРН 18
Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.	ПРН 20
Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку	ПРН 22

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Методика фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку**»:

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Знати ключові категорії фізичного виховання, усвідомлювати їх сутність. Враховуючи закономірності та принципи фізичного виховання, уміти формулювати мету, визначати завдання та методи фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку. Володіти знаннями та уміннями використання у освітньому процесі ЗДО методами, прийомами, засобами та організаційними формами фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку.	ПРН 1
Розуміти особливості фізичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку; принципи організації активних видів діяльності в різних режимах дня; здатність застосовувати практичні підходи щодо забезпечення оптимальної рухової активності.	ПРН 2
Знати вікові особливості дітей раннього та дошкільного віку з різними рівнями фізичного розвитку, особливості розвитку та індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.	ПРН 3
Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей раннього та дошкільного віку, методики її використання в навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.	ПРН 4
Уміти налаштовувати взаємодію закладу дошкільної освіти з провідними фахівцями, науковцями з фізичного виховання, батьками та	ПРН 5

залучати їх до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку.	
Уміти застосовувати базові знання з фізичного виховання у плануванні роботи з дітьми раннього та дошкільного віку на заняттях з фізичної культури з використанням педагогічного досвіду та досягнутими дітьми результатами.	ПРН 6
Знати програми раннього втручання та методики фізичного виховання дітей з особливими освітніми потребами, та реалізовувати право дитини на найкращий старт у житті з метою підтримки, яка спрямована на покращення розвитку дитини та підвищення якості життя родини.	ПРН 10
Уміти будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей перебігу його компонентів, а саме, фізичне виховання як педагогічний процес, спрямований на фізичне і духовне вдосконалення. Уміти оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.	ПРН 12
Уміти застосовувати методики фізичного виховання дітей раннього і дошкільного віку вправам, які властиві культурно-історичним традиціям українського народу.	ПРН 15
Уміти організовувати педагогічні заходи із залученням фахівців: педагогів, психологів, педіатрів та з інших суміжних галузей, а також батьків, громадських діячів для гармонійного всебічного розвитку дітей.	ПРН 16
Уміти застосовувати інноваційні технології в організації фізичного виховання в різних групах раннього і дошкільного віку.	ПРН 18
Уміти застосовувати сучасні методики і технології у диференційному підході при визначенні зони актуального розвитку дітей різного рівня фізичного розвитку.	ПРН 20
Знати вимоги та дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку у ЗДО.	ПРН 22

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- виконання письмових завдань;
- виступи на семінарських заняттях;
- тести;
- залік.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виконання письмових завдань, виступи на практичних заняттях.

Форма модульного контролю: письмове тестування.

Форма підсумкового семестрового контролю: залік.

Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок студентів здійснюються за 100-бальною, ECTS та національною шкалами (табл.5.1).

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковим семестровим контролем з дисципліни «Методика фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку» є **залік**, який проводиться в усній формі.

Відповідно до «**Положення про порядок та методик проведення семестрових (курсів) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті**» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання студентів оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «зараховано» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «зараховано» (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «зараховано» (74-81 бал, С) заслуговує студент, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «зараховано» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «зараховано» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незараховано» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незараховано» (35 балів, F) – виставляється студенту заочної форми навчання, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

5.1. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Загальна оцінка за один змістовний модуль складається з оцінок за результатами поточного модульного контролю та письмового тестування.

Таблиця 5.2. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання та самостійна робота МК1					Письмове завдання	Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5			
5	5	5	5	5	15	60	100
Поточне оцінювання та самостійна робота МК2							
T6	T7	T8	T9		20	60	100
5	5	5	5				

Таблиця 5.3 Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Виступи на практичних заняттях	1-5	25	6-9	20
Виконання письмового завдання	1-15	15	1-20	20

Модульна контрольна робота	6	60	6	60
Разом		100		100

Критерії модульного поточного оцінювання

Модульне поточне оцінювання проводиться під час практичних занять. Оцінка складається з оцінок виступів на семінарських заняттях та виконання письмового завдання. Максимальна оцінка за модульне поточне оцінювання – 40 балів.

Критерії оцінювання модульного контрольного тестування

Оцінювання модульного контрольного тестування проводиться за 60 бальною шкалою з використанням тестових завдань. Пропонується 10 варіантів тестів по 10 питань в кожному варіанті. Всього 100 тестових завдань. На кожне питання дається 4 варіанти відповідей, всього 400 варіантів відповідей. Правильними можуть бути від одного до 4 відповідей. Вибрані всі правильні відповіді на одне питання оцінюються в 6 балів. Таким чином максимальна оцінка студента за модульне контрольне тестування – 60 балів. До цієї оцінки додається оцінка за модульне поточне оцінювання від 0 до 40 балів.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Фізичне виховання як суспільне явище. Предмет та основні поняття теорії та методики фізичного виховання.

Предмет та основні поняття теорії та методики фізичного виховання. Актуальні проблеми фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку в працях педагогів минулого (Я.А. Коменський, Й.Г. Песталоцці, Ж.Ж. Руссо, П.Ф. Лесгафт, Є.А. Аркін, К.Д. Ушинський, С.Ф. Русова, А.С. Макаренко, В.О. Сухомлинський). Становлення та розвиток фізичної культури в Україні. Характеристика розвитку фізичної культури на Україні в XVII-XХ столітті. Принципи системи фізичного виховання. Характеристика основних організаційних ланок системи фізичного виховання. Характеристика системи тіловиховання в Запорозькій Січі. Основи української національної системи фізичного виховання. Зміст системи фізичного виховання, її ідеологічні, правові, науково-методичні, програмно-нормативні та організаційні основи.

Тема 2. Теоретичні основи формування культури здоров'я дітей раннього та дошкільного віку.

Педагогічні умови формування культури здоров'я дітей у різновікових групах закладів дошкільної освіти. Обґрунтування педагогічних умов формування культури здоров'я у різновікових групах закладів дошкільної освіти. Модель формування культури здоров'я дітей у різновікових групах закладів дошкільної освіти.

Тема 3. Основні методики дослідження теорії фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку.

Основні методи наукових досліджень у галузі фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку. Основні методи наукових досліджень різновікових груп дітей раннього та

дошкільного віку. Наука про фізичне виховання на сучасному етапі. Сутність педагогічного експерименту. Сучасні наукові розробки видатних науковців у світі та в Україні.

Тема 4. Вікові особливості дітей раннього та дошкільного віку. Характеристика оздоровчих, освітніх та виховних завдань.

Вікові особливості дітей раннього та дошкільного віку. Закономірності фізичного розвитку дитячого організму. Взаємодія фізичного та психічного розвитку дітей. Характеристика особливостей розвитку та вдосконалення функцій органів і систем дитячого організму в процесі виконання фізичних вправ. Характеристика оздоровчих, освітніх та виховних завдань. Комплексний підхід у реалізації завдань фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку.

Змістовний модуль 2.

Тема 5. Характеристика засобів фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку.

Елементи гімнастики в навчанні фізичним вправам дітей дошкільного віку. Види гімнастики для дітей раннього та дошкільного віку. Гімнастика як засіб фізичного виховання. Види гімнастики. Особливості використання видів гімнастики в дошкільному навчальному закладі. Зміст та методика навчання дітей різних вікових груп вправам з шиккування та перешикування, загальнорозвиваючих та танцювальних.

Тема 6. Закономірності формування рухових навичок. Принципи навчання руховим діям у дітей раннього та дошкільного віку.

Методика навчання основних рухів. Рухлива гра як засіб всебічного розвитку дітей раннього та дошкільного віку. Види основних рухів та їх характеристика (ходьба, біг, лазіння, стрибки, метання, вправи з рівноваги). Техніка виконання основних рухів. Методика навчання дітей основних рухів, послідовність добірки фізичних вправ для формування в дітей різних вікових груп рухових умінь та навичок з основних рухів. Використання підготовчих та допоміжних вправ. Прийоми страхування та попередження травматизму. Аналіз програм виховання і навчання дітей в закладі дошкільної освіти, базового компоненту дошкільної освіти. Рухлива гра як засіб всебічного розвитку дітей раннього та дошкільного віку..

Тема 7. Методи та прийоми навчання фізичним вправам дітей раннього та дошкільного віку.

Вправи спортивного характеру в ЗДО. Безпека життєдіяльності під час виконання вправ спортивного характеру. Комплексний вплив вправ спортивного характеру на всебічний розвиток дітей. Види спортивних вправ. Правила вибору вправ спортивного характеру. Поетапність ознайомлення старших дошкільників з вправами спортивного характеру (підготовчий період, допоміжний та основний). Особливості методики розучування вправ спортивного характеру. Правила поведінки дітей під час розучування вправ та попередження травматизму.

Тема 8. Заняття з фізичної культури – основна форма роботи з фізичного виховання в умовах закладу дошкільної освіти.

Типи фізкультурних занять. Обґрунтування типового плану побудови занять з фізичної культури. Способи організації дітей на занятті. Регулювання фізичних, емоційних та психічних навантажень. Методика проведення занять з фізичної культури у різних вікових

групах, у змішаних групах. Особливості організації та варіанти проведення занять на повітрі. Зміст занять з фізичної культури в різні пори року.

Тема 9. Планування та облік роботи майбутнього фахівця з фізичного виховання в закладі дошкільної освіти.

Планування роботи з фізичного виховання в ЗДО. Основні вимоги до планування. Значення планування та обліку роботи в закладі дошкільної освіти. Реалізація дидактичних принципів під час розподілу програмового матеріалу в перспективному плані. Оперативне планування. Облік роботи з фізичного виховання. Організація та керівництво системою фізичного виховання в ЗДО.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 90					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
7-й семестр						
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Фізичне виховання як суспільне явище. Предмет та основні поняття теорії та методики фізичного виховання.	9	2	2			5
Тема 2. Теоретичні основи формування культури здоров'я дітей раннього та дошкільного віку.	9	2	2			5
Тема 3. Основні методики дослідження теорії фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку.	9	2	2			5
Тема 4. Характеристика оздоровчих, освітніх та виховних завдань. Комплексний підхід у реалізації завдань фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку.	9	2	2			5
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	36	8	8			20
Змістовий модуль 2.						
Тема 5. Характеристика засобів фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку.	9	2	2			5
Тема 6. Закономірності формування рухових навичок. Принципи навчання руховим діям у дітей раннього та дошкільного віку.	11	2	4			5
Тема 7. Методи та прийоми навчання фізичним вправам дітей раннього та дошкільного віку.	13	4	4			5
Тема 8. Заняття з фізичної культури – основна форма роботи з фізичного виховання в умовах закладу дошкільної освіти.	9	2	2			5

Тема 9. Планування та облік роботи майбутнього фахівця з фізичного виховання в закладі дошкільної освіти.	12	2	4			6
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	56	12	16			26
Разом за семестр	90	20	24			46

6.3. Теми практичних (семінарських) занять

Назва теми	Форма навчання
	денна
Тема 1. Актуальні проблеми фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку в працях педагогів минулого. Становлення та розвиток фізичної культури в Україні	2
Тема 2. Педагогічні умови формування культури здоров'я дітей у різновікових групах закладів дошкільної освіти.	2
Тема 3. Основні методи наукових досліджень у галузі фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку. Сутність педагогічного експерименту. Сучасні наукові розробки видатних науковців у світі та в Україні.	2
Тема 4. Вікові особливості дітей раннього та дошкільного віку.	2
Тема 5. Елементи гімнастики в навчанні дітей раннього та дошкільного віку у фізичних вправах. Види гімнастики для дітей раннього та дошкільного віку.	2
Тема 6. Методика навчання основних рухів. Рухлива гра як засіб всебічного розвитку дошкільнят.	4
Тема 7. Вправи спортивного характеру в ЗДО. Безпека життєдіяльності під час виконання вправ спортивного характеру.	4
Тема 8. Заняття з фізичної культури – основна форма роботи з фізичного виховання в умовах закладу дошкільної освіти.	2
Тема 9. Планування та облік роботи майбутнього фахівця з фізичного виховання в закладі дошкільної освіти. Значення планування та обліку роботи в закладі дошкільної освіти.	4
Разом	24

6.4. Самостійна робота

Назва теми	Форма навчання
	денна
Тема 1. Фізичне виховання як суспільне явище. Предмет та основні поняття теорії та методики фізичного виховання.	2
Тема 2. Теоретичні основи формування культури здоров'я дітей раннього та дошкільного віку.	2
Тема 3. Основні методики дослідження теорії фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку.	6

Тема 4. Характеристика оздоровчих, освітніх та виховних завдань. Комплексний підхід у реалізації завдань фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку.	2
Тема 5. Характеристика засобів фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку.	2
Тема 6. Закономірності формування рухових навичок. Принципи навчання руховим діям у дітей раннього та дошкільного віку.	2
Тема 7. Методи та прийоми навчання фізичним вправам дошкільнят.	6
Тема 8. Актуальні проблеми фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку в працях педагогів минулого. Становлення та розвиток фізичної культури в Україні	4
Тема 9. Педагогічні умови формування культури здоров'я дітей у різновікових групах закладів дошкільної освіти.	4
Тема 10. Основні методи наукових досліджень у галузі фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку. Сутність педагогічного експерименту. Сучасні наукові розробки видатних науковців у світі та в Україні.	4
Тема 11. Вікові особливості дітей раннього та дошкільного віку.	4
Тема 12. Елементи гімнастики в навчанні фізичним вправам дітей раннього та дошкільного віку. Види гімнастики для дітей раннього та дошкільного віку.	4
Тема 13. Методика навчання основних рухів. Рухлива гра як засіб всебічного розвитку дошкільнят.	4
Тема 14. Вправи спортивного характеру в ЗДО. Безпека життєдіяльності під час виконання вправ спортивного характеру.	4
Тема 15. Заняття з фізичної культури – основна форма роботи з фізичного виховання в умовах закладу дошкільної освіти.	4
Тема 16. Планування та облік роботи майбутнього фахівця з фізичного виховання в закладі дошкільної освіти. Значення планування та обліку роботи в закладі дошкільної освіти.	4
Всього	46

6.5. Індивідуальні завдання

До індивідуальної роботи у процесі вивчення навчальної дисципліни відносяться творчі й індивідуальні навчально-дослідні завдання, зокрема: дослідження практичних ситуацій; підготовка реферативних матеріалів на актуальні теми з елементами наукового дослідження та його презентація; презентація власних досліджень, підготовка до олімпіад, конференцій; написання есе; виконання вправ різного рівня складності, складання і розв'язування задач, тестових завдань; розробка моделей, явищ і процесів; анотація опрацьованої додаткової літератури (відеофільмів, переглянутих у відео-лабораторіях); анотація прочитаної літератури з елементами науково-дослідної роботи; пошук в комп'ютерних мережах додаткового навчального матеріалу до запропонованих викладачем тем; аналіз підручників; збір інформації та ознайомлення із зарубіжним досвідом, що стосується певної навчальної проблеми тощо.

Творчі завдання (max. – 5 балів)

1. Проаналізуйте у тексті Базового компоненту дошкільної освіти в Україні поняття «рухова компетентність» та «здоров'язбережувальна компетентність». Розкрийте, чим визначається специфіка даних понять та що є в них спільного? Доповніть своє обґрунтування матеріалами наукових джерел з питань організації фізкультурно-оздоровчої та здоров'язбережувальної діяльності у ЗДО.

2. Укладіть глосарій з основних понять теорії і методики фізичного виховання, визначте їх взаємозв'язок щодо організації фізичного виховання дітей.

3. Визначте письмово, якою мірою мета та завдання фізичного виховання дітей визначені у змісті Базового компоненту та чинних програм дошкільної освіти в Україні.

4. На основі вивчення запропонованих до теми джерел письмово:

- Розкрийте потенціал особистісно орієнтованого підходу щодо фізичного виховання дітей дошкільного віку. Наведіть приклади такої роботи.

- З урахуванням матеріалів навчальних посібників заповніть таблиці порівняльного аналізу: методичної літератури, періодики з дошкільного виховання напишіть міні-доповідь щодо висвітлення актуальних проблем фізичного виховання дошкільників.

Завдання фізичного виховання дітей дошкільного віку

Заповніть 2 - у та 3- ю колонки цієї таблиці

Таблиця 1

Оздоровчі	Виховні	Навчальні

Засоби фізичного виховання та їх роль у фізичному вихованні та розвитку дітей

Заповніть 2 - у та 3- ю колонки цієї таблиці

Таблиця 2

Засоби	Мета використання	Умови використання
Фізичні вправи		
Психогігієнічні фактори		
Еколого-природні фактори		

5. На основі вивчення запропонованих джерел до теми, укладіть короткий запис, який стосується аналізу сутності загально дидактичних принципів і спеціальних принципів, що виражають специфічні закономірності фізичного виховання.

Спеціальні принципи фізичного виховання:

- 1) всебічний і гармонійний розвиток особистості;
- 2) зв'язок фізичної культури з життям;
- 3) оздоровча спрямованість фізичного виховання;
- 4) безперервність і систематичність чергування навантажень і відпочинку;
- 5) поступовість нарощування розвиваючих, тренуючих впливів;
- 6) циклічна побудова занять;
- 7) вікова адекватність напрямів фізичного виховання.

6. Визначте письмово, якою мірою мета та завдання валеологічного виховання дошкільників визначені у змісті Базового компоненту та чинних програм дошкільної освіти в Україні.

7. Укладіть письмово схему-ланцюжок з основних понять валеології дошкільного дитинства, першим із яких буде поняття «здоров'я». Коротко визначте зміст кожного із понять.
8. Скористуйтеся орієнтовною таблицею класифікації оздоровчих технологій щодо їх використання у валеологічній практиці закладів дошкільної освіти та занесіть відповідні дані з них із короткою характеристикою (порівняльний аналіз):

Класифікація оздоровчих технологій

Оздоровчі гімнастики	Лікарсько-профілактичні заходи	Оздоровчі терапії

9. Які з парціальних програм валеологічного спрямування Ви знаєте? Назвіть їх авторів та коротко окресліть валеолого-педагогічну сутність кожної з програм.
10. Які з авторських валеологічних програм Ви знаєте? Які позиції з валеології дошкільного дитинства розкриває автор програми? Доведіть це письмово.
11. На основі вивчення науково-методичної літератури розкрийте особливості фізичного розвитку дітей немовлячого віку (за кожним кварталом розвитку дитини).
12. Розробіть конспект проведення заняття з фізичної культури для дітей 3-го року життя. Урахуйте сучасні вимоги до організації фікультурно-оздоровчої роботи з дітьми раннього віку, у тому числі – щодо використання ігрових технологій тощо. Зверніть увагу на правильність методичної сторони розробки та оформлення Вашого конспекту заняття.
13. Надайте письмове визначення поняття «педагогічний засіб». Визначте, які з них є найбільш ефективним для організації роботи з фізичного виховання дошкільників.
14. Розробіть малюнок-схему «Засоби валеологічного та фізичного виховання дошкільників». Позначте, які з них є найбільш прийнятними для проведення фізкультурної роботи з дітьми, а за допомогою яких краще надавати дітям знання про здоров'я та здоровий спосіб життя.
15. На основі опрацювання навчального матеріалу до теми, укладіть понятійний словничок за рубриками «Основи фізичної вправи», «Просторові характеристики вправи», «Часові характеристики вправи», «Ритмічні характеристики вправи» або запропонованих Вами.
16. Укладіть відео добірку матеріалів щодо формування фізичних якостей у дітей дошкільного віку, користуючись матеріалами мережі Інтернет.
17. Складіть схему із найбільш прийнятих класифікацій рухливих ігор. Визначте, що є спільного та відмінного у кожній із схарактеризованих Вами класифікацій народних рухливих ігор. Які критерії класифікації Ви б визначили найважливішими стосовно рухливих ігор даного виду?
18. Схарактеризуйте рухливу гру як засіб всебічного розвитку дітей дошкільного віку з урахуванням сучасних вимог дошкільної освіти до розвитку особистості дитини-дошкільника, перш за все, спираючись на зміст нової редакції Базового компонента дошкільної освіти в Україні.
19. Складіть схему щодо добору видів рухливих ігор, підготовки вихователя до них, методики організації та проведення за усіма віковими групами. В окремій колонці наведіть приклади кількох ігор.
20. Визначте алгоритм проведення уранішньої гімнастики для різних вікових груп (II молодша, середня та старша групи) та зазначте, які ключові моменти керівництва проведенням уранішньої гімнастики є найбільш методично значущими.
21. Письмово визначити специфіку фізкультурно-оздоровчих форм, що забезпечують належний рівень рухової активності дітей старшого дошкільного віку (піші переходи, форми туризму, фізкультурні свята, фізкультурні розваги, дні здоров'я тощо).

22. За використання матеріалів мережі Інтернет зробити мультимедійну презентацію «Нетрадиційне фізкультурне обладнання для проведення занять із фізичної культури (взимку або влітку).

23. Розробіть схеми, у яких відображено сутність лікарсько-педагогічного контролю за фізичним вихованням дошкільників за наступною схемою:

I. Три групи здоров'я дітей.

II. Оцінка та прогнозування фізичного розвитку дитини (антропометричні дані. Стан здоров'я).

III. Оцінка та прогнозування рухового розвитку дитини

IV. Діагностика фізичної підготовленості дитини.

V. Карта фізкультурно-корекційної роботи з дошкільниками.

Теми рефератів (презентацій)

1. Оздоровчі системи як складова фізичного виховання дітей раннього віку.
2. Оздоровчі системи як складова фізичного виховання дітей дошкільного віку
3. Анатомо-фізіологічні особливості дітей дошкільного віку.
4. Характеристика освітніх завдань фізичного виховання дітей дошкільного віку.
5. Характеристика виховних завдань фізичного виховання дітей дошкільного віку.
6. Лікарсько-педагогічний контроль за фізичним вихованням дітей дошкільного віку.
7. Проблеми фізичної підготовки дошкільників до школи.
8. Фізкультурно-оздоровчі заходи в розпорядку життєдіяльності дітей в умовах ЗДО.
9. Гімнастика у системі фізичного виховання дітей дошкільного віку.
10. Рухливі ігри у системі фізичного виховання дітей дошкільного віку.
11. Українські народні рухливі ігри у ЗДО.
12. Фізичне виховання дошкільників засобами гри.
13. Вплив гри на підвищення рухової активності дошкільників на заняттях з фізичної культури та на прогулянці.
14. Нетрадиційні методи оздоровлення дітей раннього та дошкільного віку.
15. Дні здоров'я у системі фізичного виховання.
16. Фізкультурні розваги та свята у системі фізичного виховання в ЗДО.
17. Піші переходи у системі фізичного виховання дошкільників.
18. Фізичне виховання дітей дошкільного віку у зарубіжних країнах.
19. Планування та облік роботи з фізичного виховання у ЗДО.
10. Фізична культура у регулюванні психоемоційного і фізичного станів дошкільнят.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Обладнання: мультимедійне обладнання;

Програмне забезпечення: робоча програма, електронні варіанти лекцій, презентації лекційного матеріалу, методичні рекомендації до лабораторних занять та самостійної роботи.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Білогур, В. Є. Освітня політика у галузі спорту в умовах пандемії COVID-19 як чинник реалізації функції соціально відповідальної держави. Наукове сьогодення: стан та перспективи регіональних досліджень: 19 травня 2021 року. 2021. С. 130–133.

2. Гаркуша Г.В. Фізичне виховання. Мій конспект. Вихователю ЗДО. ВГ «Омнова», 2019. 208 с.
3. Дитина. Освітня програма для дітей від 3-х до 7 років. Науковий керівник проекту: В.О. Огнев'юк, ректор Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філософських наук, професор, академік НАПН України. Авт. колектив: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, В.М. Вертугіна, К.І. Волинець та ін. К., 2020. 440 с.
4. Шалімова Л.Л. Фізичне виховання дошкільників. Посібник. Сучасна дошкільна освіта.Х., 2019. 160с.
5. Davies, C., Kong, S. P., Hendry, A., Archer, N., McGillion, M., & Gonzalez-Gomez, N. (2023). Sustained benefits of early childhood education and care (ECEC) for young children's development during COVID-19. *Journal of Early Childhood Research*. DOI – <https://doi.org/10.1177/1476718X231213488>, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1476718X231213488#bibr27-1476718X231213488>
6. Наказ МОН № 1456 від 21.11.2019. «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти».
7. Наказ МОН № 33 від 12.01.2021. «Про затвердження Базового компоненту дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти)».

Допоміжна література

1. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: Навч. посіб. Суми: ВТД «Університетська книга», 2016. 424 с.
2. Єфименко М.М. Програма з фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку «Казкова фізкультура». Тернопіль: Мандрівець, 2014. 52 с.
3. Лист МОН України від 16.03.2021 № 1/9-148 «Щодо методичних рекомендацій до оновленого Базового компонента дошкільної освіти».
4. Лист МОН України від 17.03.2022 № 1/3475-22 «Про зарахування до закладів дошкільної освіти дітей з числа внутрішньо переміщених осіб».
5. Лист МОН України від 02.04.2022 № 1/3845-22 «Про рекомендації для працівників закладів дошкільної освіти на період дії воєнного стану в Україні».
6. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку / За заг. наук.ред. Т.О. Піроженко. К. : Українська академія дитинства, 2017. 80 с.
7. Чайка Д. Аналіз фізичного розвитку і фізичної підготовленості дітей дошкільного віку в період підготовки до навчання у школі / Спортивний вісник Придніпров'я. 2014. № 1. С.102-107.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Професійний стандарт «Вихователь закладу дошкільної освіти», затверджений Наказ Міністерства економіки України № 755-21 від 19.10.2021р. https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/357-nakaz_755.pdf
2. Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. В редакції від квітня 2022 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

**Результати перегляду
Робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___/20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).

Протокол №___ від «___»_____20___р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище,ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).

Протокол №___ від «___»_____20___р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище,ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).

Протокол №___ від «___»_____20___р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище,ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).

Протокол №___ від «___»_____20___р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище,ініціали)